



Vita Krapež
Osnovna šola
Sava Kladnika Sevnica

Prvi koraki v uvajanje tujega jezika

Povzetek: Izbrani v prvem krogu uvajanja tujega jezika v 2. razred smo orali ledino. Učili smo se, gradili in raziskovali, kako naj poteka pouk tujega jezika pri mlajših učencih, da bo zanimivo, igrivo, vendar učinkovito. Ugotavljali smo, kaj nam ponuja in kako nas obvezuje učni načrt. Pojavilo se je kar nekaj vprašanj glede načina ocenjevanja, pričakovanj staršev in učencev. Teh izzivov smo bili veseli, z njimi smo se spopadli na različne načine, poiskali marsikatero rešitve, predvsem pa iz začetne izkušnje pridobili ogromno znanja, novih idej ter zagona za nadaljnje delo. **Ključne besede:** uvajanje tujega jezika, angleščina v 2. razredu, medpredmetne povezave, učni načrt, znanje. **The First Steps in the Introduction of Foreign Language. Abstract:** We, chosen in the first cycle of introducing a foreign language into 2nd grade, were breaking new ground. We were learning, building and researching how foreign language lessons should be carried out for younger pupils in order to be interesting, playful, yet effective. We were trying to establish what the curriculum offered and how it obligated us. Quite a few questions arose as to the marking method and the expectations of parents and pupils. We looked forward to these challenges and tackled them in various ways; we found many solutions, but above all gained a great deal of knowledge, new ideas and momentum for future work from the initial experience. **Key words:** introduction of foreign language, English, 2nd grade, cross-curricular links, curriculum, knowledge.

Uvod

Ponosni in zadovoljni smo bili, ko smo izvedeli, da se bo naša šola že v šolskem letu 2014/2015 vključila v prvi krog uvajanja tujega jezika v 2. razred. Biti izbran med številnimi prijavljenimi šolami je predstavljalo velik uspeh in komaj smo čakali, da se lotimo dela. S strani Zavoda za šolstvo smo dobili začetne usmeritve o oblikovanju šolskega projektnega tima, ki naj bi povezal vodstvo šole, učitelje tujega jezika in učitelje v drugem razredu. Na enem izmed strokovnih srečanj nam je bilo slikovito rečeno, da so omenjeni timi zasnovani premišljeno – zato da učitelji tujega jezika v 2. razredu pri uvajanju novega programskega elementa na šoli ne bi postali osamelci. Pomembno je namreč, da je na vseh nivojih šole jasno, kaj delamo, kaj potrebujemo za delo in zakaj je to delo dobro. Z razredničarko drugega razreda sodelujemo pri medpredmetnih povezavah, učiteljico angleščine lahko prosimo za strokovno podporo ter za prenos informacij o delu v svoj aktiv ter za vertikalno povezovanje vseh razredov. Ter ne

nazadnje, pomembno je, da vodstvo šole podpre aktivnosti, ki se izvajajo v okviru tujega jezika v 2. razredu.

Pri nas je ta povezava res odlično stekla, določeno prednost pa smo imeli tudi zato, ker sem bila sama že razredničarka ravno v drugem razredu. Tako sem dobro poznala učne načrte drugega razreda, imela pa sem tudi veliko izkušenj pri delu z drugošolci.

Prvi koraki

Za tem navdušenjem in vznemirjenjem pa so se pojavile dileme in vprašanja ... Kako začeti? S čim začeti? Koliko angleščine? Katere teme? Vse medpredmetno povezano? Katere pesmi, koliko pesmi? Kakšni izdelki učencev? Ocenjevanje? Po temeljitem pregledu učnega načrta za tuji jezik v 2. in 3. razredu sem v letni pripravi najprej razdelila cilje in standarde znanja za 2. in 3. razred. Nato sem iz nabora predlaganih vsebin v UN izluščila teme in jim priredila jezikovne cilje iz učnega načrta za tuji jezik. Učni načrt za tuji jezik



v 2. in 3. razredu je zelo odprt in ponuja učiteljem veliko možnosti za realizacijo pouka. Ta odprtost me je v začetku begala, saj sem bila pri drugih učnih načrtih za 2. razred vajena točno določenih ciljev, predlaganih postopkov in vsebin. Tekom leta pa se je ta vidik učnega načrta izkazal za zelo sprejemljivega. Spoznala sem, da je mnogo lažje načrtovati ure in dejavnosti, če te ne priganja učni načrt, delovni zvezek ali učbenik. Lahko si med letom načrtuješ pouk npr. za spoznavanje zimskih športov, ko zunaj ravno sneži, ne da bi te skrbelo, ali se vsebina sklada z letnim načrtovanjem oz. ali bo uspela realizacija načrtovanega. Pri načrtovanju in izvajanju pouka sem pri sebi zaznala določeno sproščenost, ki jo večina učiteljev najbolj pogreša; da lahko med letom sproti preoblikujem in dopolnjujem načrtovane dejavnosti, si vzamem potreben čas za utrjevanje in dodatno razlago, če se izkaže potreba.

Pri uporabi tujega jezika pri pouku sem upoštevala načelo: angleščine, kolikor lahko, slovenščine, kolikor je treba. Učenci so bili sprva sicer malce negotovi ob poslušanju učiteljice, ki govori le angleško, ampak vedno se je v skupini otrok našel nekdo, ki je razumel malce več od ostalih in glede na kontekst sklepal na vsebino. Na ta način se opogumijo tudi ostali; v slovenščini sprašujejo in ugibajo o pomenu. Zelo zanimivo je, ko ugotovijo, da so določene besede, ki jih uporabljajo v vsakdanjem življenju, angleške. Izraz na obrazu, ko pride do tega uvida, je prav zabaven; npr. ko ugotovijo, da so *Angry Birds*, *juice* (džus) in *play* na zaslonu računalnika pravzaprav v angleščini. Naenkrat se jim odpre nov pogled na jezik, pridobijo določeno samozavest in predvsem dodatno motivacijo za tuji jezik.

Vsebine v učnem načrtu za tuji jezik v 2. in 3. razredu so priporočene, ne obvezujoče. To razumemo tako, da lahko cilje tujega jezika uresničujemo preko ciljev in vsebin drugih predmetov. Izreden interes pri učencih dosežemo, če jih povprašamo, o čem bi oni želeli, da se pogovarjamo in ustvarjamo pri urah tujega jezika. V mojem primeru je največ učencev odgovorilo, da jih zanimajo živali, hrana in vesolje. Živali in hrana sta temi, ki bi ju v mojih razredih obravnavali v vsakem primeru, sta kar osnovni, če izhajamo iz učenčevega okolja oz. besedišča, ki je uporabno v vsakdanjem življenju in je otroku blizu. Presenetil me je predlog za temo vesolja, saj je to tema, ki se je sama nikakor

ne bi lotila – nanjo ne bi niti pomislila. Ker pa je bil interes učencev visok, smo se ozrli tudi v nebo, se pogovorili o zvezdah, planetih, brskali po enciklopedijah, raziskovali vesolje preko animiranih posnetkov na spletu, nekaj učencev, ki jih je ta tema še dodatno pritegnila, pa je izdelalo plakat o našem sončnem sistemu. Za prihodnje leto razmišljam, da bi morda izdelali model solarnega sistema, ki bi bil univerzalen; na planete bi lahko dali nalepko s slovenskim ali angleškim imenom, ogledovali bi si ga pri pouku tujega jezika, spoznavanja okolja, matematike in likovne umetnosti ... To je potem prava medpredmetna povezava in širina znanja, ki jo želimo dati otrokom. Z vesolja in kroženja Zemlje okoli Sonca smo nekako naravno prešli na letne čase, z letnih časov na vreme, z vremena na oblačila itd. Pomembno pri obravnavi vsake teme je, da ne zanemarimo predznanja učencev. Povprašajmo jih, kaj že vedo, ali jim je kakšna beseda znana, ali poznajo kako risanko ali junaka v povezavi s to temo. Četudi odgovarjajo v slovenščini, učitelju dajo informacijo o tem, kako daleč lahko seže z vsebino pri poučevanju angleščine, katera jezikovna znanja naj vključi pri obravnavi, v katero smer naj učence spodbuja k raziskovanju in gradnji novega znanja. Otroci so med seboj raznoliki, v razredih imamo različno število otrok, tudi moji razredi štejejo od 4 pa do 22 učencev, vendar je v vsakem oddelku kakšen učenec, ki se v določenem trenutku, pri določeni temi navduši nad učiteljevo idejo, iskrico, ki jo je učitelj prinesel s seboj v razred. Iz tega momenta pa potem gradimo dobre učne ure, aktivno vključujemo učence v raziskovanje tujega jezika, jih usmerjamo in jim pomagamo. Res pa je, da je včasih zadosti samo poblick iskrice, včasih mora pa ogenj že kar prasketati. A kot je rekel Slomšek: »Če hočeš druge vneti, moraš sam goreti.«

Nove izkušnje

Pri izvajanju pouka sem upoštevala teme, letni čas, razpoloženje otrok ... Pogosto smo ure začeli s pozdravom in pogovorom o počutju. Od začetka šolskega leta sem jih spodbujala k spoznavanju različnih socialnih vzorcev, pri tem so se lahko odzivali na različne načine, npr. v slovenščini ali kombinirano nekaj v slovenščini nekaj v angleščini. Tako se je zgodilo, da je kdo povedal: Jaz in *my brother* sva se igrala z našim *dog*. Takega odziva

sem bila vesela, čeprav to ni angleška poved. Zadevo sem rešila tako, da sem povzela npr.: *You and your brother played with your dog? That's great.* Otrok je prikimal, ker me je razumel. Pri pouku učenci niso uporabljali drugih učnih gradiv, imeli pa so svoj zvezek za angleščino, v katerem so urejali različne učne liste, ki sem jih pripravila. Za uporabo zvezka sem se odločila predvsem zato, da so imeli starši doma vpogled v šolsko delo, učenci pa občutek spremljanja svojega napredka. Težko pričakujemo od otrok, da se bodo doma spomnili in vedeli povedati, kaj vse smo počeli pri pouku. Ob zvezku, ki ga prelistajo skupaj s starši, dobijo ideje in morda staršem predstavijo novo izkušnjo, jo uporabijo v novi situaciji. Namen zvezka sem predstavila tudi staršem na roditeljskem sestanku, da vedo, da ne pričakujemo, da se z učenci v drugem razredu učijo doma angleščine, ampak da je zvezek bolj v oporo pri spremljanju napredka. Čez leto se je v zvezku nabralo veliko delovnih listov, kakšna risbica, besedilo pesmi, ki smo se je naučili, itn.

Pri tujem jeziku preverjamo in ocenjujemo

Tudi pri tujem jeziku v 2. razredu ne gre brez ocenjevanja. Pri urah angleščine sem dobila občutek, da učence ocenjevanje znanja ne motivira k dodatnem učenju in trudu kot pri ostalih predmetih, ampak so visoko motivirani za učenje že brez tega. Doživela sem jih kot vedoželjne, ne »ocenoželjne«. Kljub temu sem seveda izpeljala ocenjevanja znanja po vseh korakih – obravnava snovi, kriteriji ocenjevanje, preverjanje znanja, ocenjevanje znanja; vendar pa na različne načine. Nisem uporabljala testov, ker učenci še ne znajo pisat, samo barvanje in risanje slišane pa je premalo raznovrstno za večkratno rabo. Raje sem opazovala in prisluhnila njihovim igram vlog, jim

sledila pri didaktičnih igrah, jih usmerila v pripovedovanje ob slikovnem materialu in jih pri tem spodbujala z vprašanji. Ocenjevanje je potekalo tudi kot delo po postajah, pri katerem sem eno postajo pripravila tako, da sem lahko ocenjevala izkazano znanje, medtem ko so ostali učenci delali na ostalih postajah.

Šolsko leto je bilo hitro naokoli; v maju sem imela občutek, da smo ravno dobro začrtali pot, in že smo bili pred zaključkom šolskega leta.

Zaključek

Ko se ozrem na prvo leto uvajanja tujega jezika, sem sicer zadovoljna z učnimi rezultati, kljub temu pa sem na koncu šolskega leta razmišljala, kako bom nadaljevala z istimi učenci v tretjem razredu ter kaj bi spremenila pri ponovnem uvajanju v drugem razredu. Delo brez učbenikov in delovnih zvezkov sicer od učitelja terja bistveno več dela in priprav, vendar je to način dela, pri katerem lahko rečemo, da delamo za otroke. Prilagodimo se njihovim potrebam, ki jih opazimo med poukom; ker smo neobremenjeni s praznimi stranmi v delovnih zvezkih, se lahko osredotočimo na življenjske situacije, v katerih angleščina zaživi in ne ostaja zgolj na papirju.

Pred nami so novi izzivi: angleščina v prvem razredu, številčne ocene v tretjem razredu, dopolnjevanje, spreminjanje, izboljšave letnega delovnega načrta glede na preteklo leto ... Kot sem začela v uvodu, bom tudi zaključila – veselimo se novih izzivov in komaj čakamo nanje. Pa srečno vsem na tej poti, naj vas ne bo strah razpreti kril. ■

Vir

1. Pevec Semec, K. (ur.) [2013]. *Učni načrt. Program osnovna šola. Tuij jezik v 2. in 3. razredu*. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.